

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника  
Навчально-науковий юридичний інститут  
Кафедра цивільного права**

## **ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В ЄС**

**Методичні вказівки для самостійної роботи  
студентів 4 -го курсу  
денної та заочної форм навчання  
ОР «Бакалавр»  
ОПП «Міжнародне та європейське право»  
спеціальність 081 «Право»  
галузь знань 08 «Право»**

**Івано-Франківськ  
2022рік**

*Схвалено кафедрою цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 10 від 26 травня 2022 р.)*

*Затверджено Науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №5 від 30 червня 2022р.)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол №2 від 3 листопада 2022р.)*

### **Рецензенти:**

**Банасевич Ірина Іванівна** кандидатка юридичних наук, доцентка,  
доцентка кафедри цивільного права  
Прикарпатського національного  
університету імені Василя Стефаника

**Кернякевич-Танасійчук Юлія  
Володимирівна** завідувачка кафедри судочинства,  
докторка юридичних наук, професорка  
Прикарпатського національного  
університету імені Василя Стефаника

**Гришко У.П. Захист прав споживачів в ЄС:** методичні вказівки для самостійної роботи студентів 4-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 38 с.

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів 4-го курсу денної та заочної форм навчання з навчальної дисципліни «Захист прав споживачів в ЄС» розроблені на основі навчального плану підготовки студентів спеціальності 081 «Право» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Вказівки містять методичні рекомендації для підготовки до самостійного опрацювання тематики дисципліни, переліки питань, які студенту слід вивчити, практичні завдання для закріплення теоретичного матеріалу. До кожної теми наводиться перелік рекомендованої літератури, що включає навчальні посібники, наукові праці, матеріали судової практики та нормативно-правові акти.

Методичні вказівки призначені для студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників.

© Гришко У.П., 2022

© Прикарпатський національний  
університет імені Василя Стефаника, 2022

## **ЗМІСТ**

<b>ПЕРЕДМОВА.....</b>	<b>4</b>
<b>ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....</b>	<b>6</b>
<b>ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ .....</b>	<b>8</b>
<b>ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....</b>	<b>23</b>

## ПЕРЕДМОВА

На рівні Європейського Союзу напрямок політики захисту прав споживачів інтенсивно почав розвиватися лише з початку 90-х років минулого століття, коли 1992 року в Договір про Європейське Співтовариство була внесена стаття 153 «Захист прав споживачів». До того часу йшла мова про окремі аспекти захисту прав споживачів, однак належної уваги їм не приділяли.

Тепер цей напрямок політики істотно впливає на інші сфери політики ЄС і його треба враховувати при розробленні відповідного законодавства, наприклад, у питаннях вільного пересування товарів.

Історія політики захисту прав споживачів у Європейському Союзі налічує майже 25 років спільної роботи. Водночас держави – члени ЄС забезпечують захист інтересів споживачів протягом набагато довшого часу. Політично ця структура ЄС побудована на основі Статті 95 Угоди про створення ЄС. Початкова мета цієї статті – вдосконалення внутрішнього ринку продукції та послуг за допомогою створення рівного простору діяльності всіх держав – членів ЄС. Споживча політика ЄС до недавнього часу була обумовлена однією з ключових цілей Союзу, а саме – створенням внутрішнього ринку товарів і послуг.

Лише протягом останніх років захист прав споживачів перетворився на окрему самостійну мету європейської співпраці.

Споживча політика ЄС не є цілісною системою відносин, яка регулювала б усі аспекти захисту споживачів. Директиви ЄС – це доволі розрізнена структура, яка детально регулює певні сфери, а інші залишає нерегульованими. Слід підкреслити, що окремі держави – члени ЄС досі відповідають за цілісність структури власної споживчої політики та захист прав споживачів. Директиви ЄС містять мінімальні стандартні функції у вибраних сферах, особливо у тих, які зачіпають внутрішній ринок. Держави – члени ЄС мають право перевищувати норми, передбачені у Директивах щодо захисту прав споживачів, за умови, що їхні нормативи не обмежують вільне переміщення товарів і послуг у межах внутрішнього ринку.

Метою викладання навчальної дисципліни «Захист прав споживачів в ЄС» є поглиблення системи знань щодо правового регулювання відносин у сфері захисту прав споживачів в ЄС, системи прав та обов'язків споживачів в ЄС, особливостей захисту прав споживачів за договорами купівлі-продажу, за договорами про надання послуг в ЄС.

Основними цілями вивчення дисципліни «Захист прав споживачів в ЄС» є формування у студентів теоретичного розуміння поняття «споживач» за законодавством ЄС, способів та форм захисту прав споживачів в ЄС, а також вміння застосувати теоретичні знання на практиці, проводити правовий аналіз ситуацій, які потребують відповідного правового вирішення. Вивчення навчальної дисципліни «Захист прав споживачів в ЄС» передбачає набуття студентами таких **фахових компетентностей**:

Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях порушення прав споживачів;

Здатність застосовувати знання засад споживчого права в ЄС;

Знання і розуміння основ права ЄС у сфері захисту прав споживачів;

Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм європейського законодавства та національного законодавства країн ЄС у сфері захисту прав споживачів;

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти порушення прав споживачів;

Здатність аналізувати правові проблеми реалізації прав споживачів, формувати та обґрунтовувати правові позиції щодо захисту порушених прав;

Здатність до критичного та системного аналізу понять споживчого права у ЄС, застосування набутих знань у професійній діяльності;

Здатність до консультування щодо можливих способів захисту прав споживачів в ЄС;

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування у сфері захисту прав споживачів;

Здатність до логічного, критичного, системного аналізу нормативно-правових актів у сфері захисту прав споживачів, розуміння їх правового характеру і значення

#### **Програмні результати:**

Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел споживчого права, включаючи цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

Здійснювати презентацію свого дослідження щодо захисту прав споживачів, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження.

Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати та наводити переконливі аргументи щодо захисту прав споживачів в ЄС.

Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг Розуміти методіку процесу правотворення та правозастосування споживчого права в ЄС;

Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих субінститутів споживчого права права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок країн Європейського Союзу.

Демонструвати вміння узагальнювати практику застосування норм споживчого права при порушенні прав споживача

Демонструвати базові вміння виконувати окремі процесуальні функції суб'єктів правозастосування (судді, прокурора, адвоката, правового радника, нотаріуса, слідчого).

Самостійно готувати проекти актів правозастосування у сфері захисту прав споживачів

## **ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **Тема 1. Правові основи захисту прав споживачів в ЄС.**

Виникнення та розвиток руху про захист прав споживачів (консюмеризму) в ЄС. Міжнародні організації ЄС у справах захисту прав споживачів. Етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів в ЄС. Нормативно-правове регулювання у сфері захисту прав споживачів в ЄС. Директиви ЄС у сфері захисту прав споживачів. Регламенти ЄС у сфері захисту прав споживачів.

### **Тема 2. Інституційне забезпечення захисту прав споживачів в ЄС.**

Система європейських інституцій захисту прав споживачів в ЄС. Європейська комісія: структура та функції у сфері захисту прав споживачів. Комітет споживчої політики (COPOLCO): компетенція у сфері захисту прав споживачів.

Компетенція Європейського парламенту у сфері захисту прав споживачів.

Громадські організації захисту прав споживачів в ЄС.

### **Тема 3. Правовий статус споживача в ЄС.**

Поняття «споживач» у праві ЄС. Поняття «споживче право» в ЄС. Класифікація прав споживачів. Права та обов'язки споживачів за правом ЄС. Право на достовірну, повну інформацію про товари та його захист. Права споживачів на безпеку продукції. Право на відмову від договору протягом 14 днів. Гарантії захисту прав споживачів.

### **Тема 4. Особливості захисту прав споживачів в ЄС за договорами купівлі-продажу.**

Права споживачів при укладенні договору купівлі-продажу. Обов'язки продавця за договором купівлі-продажу. Вимоги до безпеки продукції в ЄС. Правові наслідки передання товару неналежної якості. Правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару. Права споживача у Інтернет-торгівлі. Способи та засоби захисту прав споживачів за договором купівлі-продажу в ЄС.

Звільнення від відповідальності сторін за договором купівлі-продажу в ЄС.

### **Тема 5. Реалізація прав споживачів в ЄС за договорами про надання послуг.**

Права споживачів при укладенні договорів про надання послуг в ЄС. Особливості захисту прав споживачів фінансових послуг. Права та обов'язки споживача при отриманні споживчого кредиту. Захист прав споживачів транспортних послуг. Захист прав споживачів туристичних послуг. Захист прав споживачів комунальних послуг.

Захист прав споживачів послуг у сфері Інтернету та телекомунікацій у ЄС.

### **Тема 6. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.**

Підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів. Нечесна комерційна практика та недобросовісна реклама, які заборонені у сфері захисту прав споживачів в ЄС. Обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача. Форми відповідальності за порушення прав споживачів у праві ЄС.

Особливості відшкодування шкоди у справах про захист прав споживачів за законодавством ЄС.

### **Тема 7. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту прав споживачів в ЄС.**

Способи захисту прав споживачів в ЄС. Розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів (послуг). Альтернативні способи вирішення спорів (АВС) у сфері захисту прав споживачів в ЄС.

Медіація як форма захисту прав споживачів в ЄС.

Захист прав споживачів шляхом звернення до громадських організацій.

# ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

## Тема 1. Правові основи захисту прав споживачів в ЄС.

**Методичні рекомендації:** У даній темі важливим є розгляд питання передумов виникнення консюмеризму в ЄС. Необхідно детально розглянути систему міжнародних організацій у справах захисту прав споживачів. Вивчаючи законодавство ЄС у сфері захисту прав споживачів, слід звертати на його структуру та особливості застосування для врегулювання споживчих правовідносин.

### Питання для підготовки:

1. Поняття консюмеризму.
2. Передумови виникнення та розвиток руху про захист прав споживачів (консюмеризму) в ЄС.
3. Міжнародні організації ЄС у справах захисту прав споживачів.
4. Етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів в ЄС.
5. Нормативно- правове регулювання у сфері захисту прав споживачів в ЄС:
  - 5.1. Договір про заснування Європейського економічного співтовариства; (Договір про ЄС)
  - 5.2. Директиви ЄС у сфері захисту прав споживачів
  - 5.3. Регламенти ЄС у сфері захисту прав споживачів.
  - 5.4. Рішення, рекомендації та висновки ЄС у сфері захисту прав споживачів.

### Питання для самоконтролю:

- 1) Яким актом вперше було закріплено права споживачів в ЄС?
- 2) Які міжнародні організації у сфері захисту прав споживачів?
- 3) Які передумови виникнення консюмеризму в ЄС?
- 4) Назвіть основні акти ЄС у сфері захисту прав споживачів.

### Перелік рекомендованої літератури:

1. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р. [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_903](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903)
2. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) від 25.03.1957 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_017#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text) (дата звернення 22.05.2022р.) Стаття 153
3. Громовенко К.В. Компетенція ЄС у сфері прав споживачів: історико-правовий аналіз. Південноукраїнський правничий часопис. 2015. №4. С. 146-150.



4. Бездітько М. Б. Історія виникнення руху захисту прав споживачів та міжнародний досвід. Матеріали 8 Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». Полтава, 2015. С. 40–41.
5. Бурліцька О.П. Сутність поняття та історичний розвиток конс'юмеризму . Вісник Хмельницького національного університету .2020.№ 5.С.49-52
6. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навчальний посібник.К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
7. Микієвич М. М., Яворська І. М. Правові форми та механізми захисту прав споживачів в рамках Європейського Союзу. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2017. №1(1).С.42-46
8. Письменна О. П. Політика Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1856/Pusmenna.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 22.05.2022р.)
9. Право Європейського Союзу : [навч. посібн.] / [за заг. ред. Р. А. Петрова]. — [2-ге вид.]. К. : Істина, 2009. С. 376 с.
10. Ханік-Посполітак Р.Ю.Захист прав споживачів у Європейському Союзі. URL:[http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitalak\\_Zakhyst\\_prav\\_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitalak_Zakhyst_prav_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення 10.03.2022р.)
11. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03.К., 2011. 230 с.
12. Mateusz Grochowski. European Consumer Law after the New Deal: A Tryptich. Yearbook of European Law, Vol. 39, No. 1 (2020), pp. 387–422.
13. 12. DOMINIKA BEZÁKOVÁ. THE CONSUMER RIGHTS DIRECTIVE AND ITS IMPLICATIONS FOR CONSUMER PROTECTION REGARDING INTANGIBLE DIGITAL CONTENT. Masaryk University Journal of Law and Technology .Vol. 7:2.2013.p.177-191. URL: <https://journals.muni.cz>

## **Тема 2. Інституційне забезпечення захисту прав споживачів в ЄС .**

**Методичні рекомендації:** при вивченні даної теми необхідно розглянути не тільки сучасну систему органів захисту прав споживачів в ЄС, а й зародження та еволюцію цієї системи органів захисту прав споживачів в Європейському Союзі.

### **Питання для підготовки:**

1. Система європейських інституцій захисту прав споживачів в ЄС.
2. Європейська комісія: структура та функції у сфері захисту прав споживачів.

3. Комітет споживчої політики (COPOLCO): компетенція у сфері захисту прав споживачів.
4. Компетенція Європейського парламенту у сфері захисту прав споживачів.
5. Комітет з внутрішнього ринку та захисту прав споживачів.
6. Комітет з питань навколишнього середовища, громадського здоров'я та безпеки харчових продуктів
7. Громадські організації захисту прав споживачів в ЄС.

### **Завдання:**

**Завдання 1.** Підготуйте таблицю громадських організацій ЄС з визначенням мети їх діяльності та роком заснування.

**Завдання 2.** Окресліть за допомогою таблиці призначення та основні функції споживчих центрів ЕСС-Net.

**Завдання 3.** Визначіть, які комітети Європейської комісії відповідають за споживчу політику. Складіть порівняльну таблицю їх повноважень.

**Завдання 4.** Визначіть напрями споживчої політики Європейської комісії.

### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Коли було створений перший орган у сфері захисту права споживачів в ЄС?
- 2) До компетенції яких органів ЄС належить захист прав споживачів?
- 3) Назвіть структуру Європейського Парламенту. Які комітети забезпечують політику у сфері захисту прав споживачів?
- 4) Назвіть функції Європейської комісії у сфері захисту прав споживачів.
- 5) Які є організації у сфері захисту прав споживачів в ЄС та які основні цілі їх діяльності ?
- 6) Назвіть функції організацій у сфері захисту прав споживачів.

### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) від 25.03.1957 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_017#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text) (дата звернення 22.05.2022р.) Стаття 153

2. Лиссабонський договір 13.12.2007 р. URL: <http://eulaw.ru/treaties/lisbon>

3. Ніццький договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними від 26.02.2001 р. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_096](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_096)

4. Бурбуля Р.В., Мовилян В.В. Аналіз європейських структур, вовлечених в програму захисту прав потребителів. SIENCE TIME. P.83-92 .

5. Микієвич М. М., Яворська І. М. Правові форми та механізми захисту прав споживачів в рамках Європейського Союзу. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2017. №1(1).С.42-46

6. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.

7. Правове регулювання сфери захисту прав споживачів у Європейському Союзі та в Україні (комплексне порівняльно- правове дослідження). Кол.авторів Ісічко А., Мінін О. та ін. Київ. 2005. 656с.

8. Приступлюк ВЛ. Компетенція Європейського Союзу в галузі захисту прав споживачів. Право і суспільство. 2015. №4. С.58-62

9. Регламент N 2006/2004  
Європейського Парламента и Совета ЕС  
о сотрудничестве между национальными органами власти  
по исполнению положений в области защиты прав потребителей  
(Регламент о сотрудничестве в области защиты прав потребителей)  
<http://parusconsultant.com/?doc=0879QF13D1&abz=DEF0S>

### Тема 3. Правовий статус споживача в ЄС .

**Методичні рекомендації:** вивчаючи дану тему, слід виходити із того, що особливий суб'єктний склад – це та ознака, яка дозволяє віднести той чи інший цивільно-правовий договір до типу споживчого. Мова, в першу чергу, йде про споживача. У літературі справедливо зазначається, що дефініція «споживач» не отримала єдиного формулювання у законодавстві ЄС. У праві ЄС термін «споживач» застосовується до особи, якій завдана шкода неякісним продуктом (товаром, послугою). Словник української мови визначає поняття «споживач» як «особу чи організацію, що використовує, споживає якусь продукцію», а «споживати» означає «використовувати, витратити для задоволення яких-небудь потреб».

#### Питання для підготовки:

1. Поняття «споживач» у праві ЄС.
2. Поняття «споживче право» в ЄС.
3. Класифікація прав споживачів в ЄС.
4. Права та обов'язки споживачів за правом ЄС.
5. Право на достовірну, повну інформацію про товари та його захист.
6. Права споживачів на безпеку продукції.
7. Право на відмову від споживчого договору.
8. Гарантії захисту прав споживачів.

### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Наведіть дефініцію «споживач» за правом ЄС.
- 2) Які принципи споживчого права?
- 3) Які класифікаційні критерії прав споживачів?
- 4) Назвіть права споживача визначені у праві ЄС.
- 5) Які обов'язки споживача в ЄС?
- 6) Які права споживачів визнані Міжнародною організацією захисту прав споживачів?
- 7) Які складові права споживача на достовірну і повну інформацію?
- 8) Які складові права на безпеку продукції ?
- 9) Назвіть гарантії захисту прав споживачів.

### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on consumer rights, amending Council Directive 93/13/EEC and Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 85/577/EEC and Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32011L0083>
2. Directive (EU) 2019/2161 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 amending Council Directive 93/13/EEC and Directives 98/6/EC, 2005/29/EC and 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council as regards the better enforcement and modernisation of Union consumer protection rules. URL <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/2161/oj>
3. Саванець Л. М. Поняття споживача у законодавстві Європейського Союзу. URL. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewij3teJ3b71AhWOuosKHSD4AU8QFnoECA0QAQ&url=http%3A%2F%2Fspace.wunu.edu.ua%2Fbitstream%2F316497%2F14349%2F1%2F295-298.pdf&usg=AOvVaw1qNdb9cmcp4ISbtKwuW7gJ>
4. Каплюченко Т.В. «Товар», «послуга», «споживач» як основні складові понятійно- категоріального апарату дослідження правового регулювання споживчого ринку ЄС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. №13. том 2. С.39-42
5. Ханік- Посполітак Р.Ю. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. URL: [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitak\\_Zakhyst\\_prav\\_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitak_Zakhyst_prav_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення 10.03.2022р.)
8. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 .К., 2011. 230 с.

9. Черняк О.Ю. Класифікація прав споживача за законодавством України та Європейського Союзу .[Форум права](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index). 2008. № 2. С. 458-464. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP\\_index](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index).

10. Черняк О.Ю. Право споживача на захист в контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу .[Університетські наукові записки](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_14).2009. № 4. -С. 70-75. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap\\_2009\\_4\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_14).

11. Mária Dzúrová. Consumer legal protection in the EU. SHS Web of Conferences 83, 01013 (2020)/ Current Problems of the Corporate Sector 2020.URL: [https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2020/11/shsconf\\_appsconf2020\\_01013.pdf](https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2020/11/shsconf_appsconf2020_01013.pdf)

12. Mateusz Grochowski. European Consumer Law after the New Deal: A Tryptich. Yearbook of European Law, Vol. 39, No. 1 (2020), pp. 387–422.

#### **Тема 4. Особливості захисту прав споживачів в ЄС за договорами купівлі-продажу .**

**Методичні рекомендації:** при вивченні даної теми необхідно, насамперед, виходити із того, що до основних джерел правового регулювання відносин у сфері захисту прав споживачів за договорами про передачу майна у власність в ЄС належать Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. Крім, розуміння прав та обов'язків сторін за договором купівлі- продажу, варто звернути увагу на правові наслідки невиконання чи неналежного виконання даного договору відповідно до законодавства ЄС.

#### **Питання для підготовки:**

1. Права споживачів при укладенні договору купівлі-продажу.
2. Обов'язки продавця за договором купівлі-продажу.
3. Вимоги до безпеки продукції в ЄС.
4. Правові наслідки передання товару неналежної якості.
5. Правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару.
6. Права споживача у Інтернет-торгівлі.
7. Способи та засоби захисту прав споживачів за договором купівлі- продажу в ЄС .
8. Звільнення від відповідальності сторін за договором купівлі- продажу в ЄС.

#### **Завдання:**

**Завдання.** Випишіть основні Директиви ЄС, які визначають вимоги до безпеки продукції.

**Задача 1.** Споживач на ринку в одному з торгових наметів придбав продукти харчування для дитини. Після того, як він приніс їх додому, він побачив, що продукти харчування не придатні доживання, оскільки термін придатності давно закінчився. Громадянин наступного дня звернувся в торговий намет з проханням повернути йому гроші, оскільки товар неякісний. У проханні йому було відмовлено.

*Як може захистити свої права споживач. у даній ситуації згідно європейського законодавства?*

**Задача 2.** Споживач придбав в магазині техніки телевізор. Через 3 місяці телевізор зламався. Він звернувся в магазин техніки з проханням обміняти зламаний телевізор на новий, або відремонтувати зламаний (в паспорті прикладеному до телевізора був встановлений гарантійний термін, він становив 1 рік). На своє прохання споживач отримав відмову з боку магазину, яка мотивувалась тим, що замінити телевізор не можна, оскільки в даний час телевізорів даної марки немає у продажу, а провести ремонт не можна, оскільки телевізор імпортного виробництва.

*Вирішіть спір відповідно до норм права ЄС.*

**Задача 3.** Споживачка придбала пральну машину «SAMSUNG», яка пропрацювала 3 роки і зламалася. Вона звернулася в магазин, в якому купила дану пральну машину, з проханням про усунення недоліків, але їй відмовили, мотивуючи це тим, що гарантійний термін закінчився. Звернулася в майстерню, щоб їй відремонтували машину, але їй відмовили в майстерні, тому що така пральна машина вже не випускається і на неї немає деталей. Тоді вона звернулася до заводу-виробника, щоб їй замінили поламану деталь на пральній машині, але їй на заводі також відмовили, мотивуючи це тим, що ця пральна машина «SAMSUNG» була знята з виробництва, і їй нічим не можуть допомогти, оскільки немає потрібних деталей.

*Чи правомірні дії продавця (магазину) і заводу-виробника відповідно до права ЄС?*

**Питання для самоконтролю:**

- 1) Які права споживача за договором купівлі-продажу передбачені у праві ЄС?
- 2) Які обов'язки продавця?
- 3) Які правові наслідки передання товару неналежної якості?
- 5) Які правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару?
- 6) Які права споживача у Інтернет-торгівлі?
- 7) Які способи захисту прав споживачів за договором купівлі-продажу у ЄС?
- 8) Назвіть підстави звільнення від відповідальності за договором купівлі-продажу.

### Перелік рекомендованої літератури:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL.[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_003#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text) (дата звернення 14.01.2021р.)
2. Регламент (ЄС) № 593/2008 Європейського Парламенту та Ради «О праве, подлежащем применению к договорным обязательствам («Рим I»). - [Электронный ресурс]: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_905](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_905).
3. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах" від 20 травня 1997 року.URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_245#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text) (дата звернення 22.05.2022р.)
4. DIRECTIVE (EU) 2019/771 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/ECU .URL. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L\\_.2019.136.01.0028.01.ENG&toc=OJ:L:2019:136:TOC](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.136.01.0028.01.ENG&toc=OJ:L:2019:136:TOC)
5. DIRECTIVE (EU) 2019/770 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services.URL. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32019L0770>
6. Абросімов С. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі- продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. Art and Science 2021, Vol. 1.
7. Абросімов С.Поняття та зміст адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС у сфері купівлі- продажу. Університетські наукові записки.2020.№3-4(75-76).С.217-225
8. Банасевич І.І. [Гармонізація приватно-правового законодавства у сфері захисту прав споживачів за дистанційними контрактами.](#) *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей.* 2019. Вип. 51. С.3-14.
9. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2021. – 408 с.
10. Саванец Л. М., Стахира А. М. Новые законодательные инструменты Европейского союза, касающиеся купли-продажи товаров и поставки цифрового контента // Правоведение. 2020. Т. 64, № 2. С. 222–244. <https://doi.org/10.21638/spbu25.2020.202>
11. Саванець Л. Права споживача у разі придбання товару неналежної якості за законодавством Європейського Союзу та України . *Актуальні проблеми правознавства.* Випуск 1 (9). 2017. С.36-42
12. Хоменко М.,Коробцова Н. Основні гарантії і механізми захисту прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет. *Підприємництво, господарство і право.*2019.№3. С.74-79

13. Arnoud Willems , Ines Willemyns, [Sidley Austin LLP](#). Sale and Storage of Goods in the EU: Overview. *Country Q&A*. URL. [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (дата звернення 17.01.2022 р.)

14. Dragana Randelović, Samir Ljajić. Consumer protection in internet sales: Degree of harmonization with the European Union law. January 2017. [The European Journal of Applied Economics](#) 2017(142):1-18. DOI:[10.5937/ejae14-12921](https://doi.org/10.5937/ejae14-12921). URL: [https://www.researchgate.net/publication/321128449\\_Consumer\\_protection\\_in\\_internet\\_sales\\_Degree\\_of\\_harmonization\\_with\\_the\\_European\\_Union\\_law](https://www.researchgate.net/publication/321128449_Consumer_protection_in_internet_sales_Degree_of_harmonization_with_the_European_Union_law)

## **Тема 5. Реалізація прав споживачів в ЄС за договорами про надання послуг**

**Методичні рекомендації:** При вивченні даної теми слід звернути особливу увагу на розуміння поняття «послуга», її основних ознак згідно Директив та Конвенцій, а також згідно судової практики визначити загальноприйнятую класифікацію послуг у ЄС. Крім того, потрібно детально ознайомитися з Директивами ЄС, які пов'язані із захистом прав споживачів та особливістю надання певних послуг, зокрема перевезення, страхових, фінансових, кредитування, тощо.

### **Питання для підготовки:**

1. Права споживачів при укладенні договорів про надання послуг в ЄС.
2. Особливості захисту прав споживачів фінансових послуг.
3. Права та обов'язки споживача при отриманні споживчого кредиту.
4. Захист прав споживачів транспортних послуг.
5. Захист прав споживачів туристичних послуг.
6. Захист прав споживачів комунальних послуг.
7. Захист прав споживачів послуг у сфері Інтернету та телекомунікацій у ЄС.

### **Завдання:**

**Задача 1.** Споживач Р. взяв у банку кредит на один рік для придбання ноутбука. Кредит виплачував не вчасно, три рази протягом року затримував перерахунок без поважних причин. Через деякий час він вирішив придбати кінокамеру. Звернувся з проханням про одержання кредиту до іншого банку. Представник банку дав перелік документів, які Р. повинен надати для одержання кредиту. Коли Р. з'явився з документами, йому відмовили в наданні кредиту, мотивуючи тим, що він недобросовісний клієнт (споживач). Чи порушують дії банку права Р., як споживача згідно законодавства ЄС?



**Задача 2.** Споживач взяв кредит на придбання однокімнатної квартири, а через 10 днів з'ясувалося, що його старший син вирішив взяти кредит на двокімнатну квартиру і попросив батька відмовитися від кредиту на однокімнатну. Споживач протягом 14 днів звернувся до кредитної установи з вимогою відкликати свою згоду на укладання кредиту. Банк йому відмовив.

*Вирішіть спір згідно законодавства ЄС.*

**Задача 3.** Туристичною компанією було організовано споживачеві екскурсійний тур, який мав розпочатися 20 червня. Проте, 30 травня туристична компанія повідомила споживача про зростання ціни туру на 10%.

*Чи порушені права споживача у даній ситуації? Які права має споживач за договором про надання туристичних послуг? Хто нестиме відповідальність за порушення прав споживача продавець чи організатор туру? Вирішіть спір згідно Європейського законодавства.*

#### **Питання для самоконтролю:**

1) Які загальні права споживачів за договорами про надання послуг передбачені законодавством ЄС?

2) Які особливості захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС?

3) Які спеціальні права споживача фінансових послуг передбачені законодавством ЄС?

4) Які особливості у сфері захисту прав споживачів встановлює законодавство ЄС у сфері споживчого кредитування?

5) Які спеціальні права споживача транспортних послуг передбачені відповідно до права ЄС?

6) Які спеціальні права споживача туристичних послуг?

7) Які спеціальні права споживача комунальних послуг?

#### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. ДИРЕКТИВА 2006/123/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 12 грудня 2006 року про послуги на внутрішньому ринку. URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_906#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_906#Text) (дата звернення 19.01.22р.)

2. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про деякі правові аспекти інформаційних послуг зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку" від 08.06.2000 року URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_224#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text)

3. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах" від 20 травня 1997 року URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_245#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text)

4. Директива 93/13/ЄС Європейського парламенту та Ради [Щодо несправедливих умов споживчих договорів](#) від 5 квітня 1993 року .URL.

5. Директива № 2008/48/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС про договори споживчого кредитування і відміну Директиви Ради ЄС 87/102 / ЄЕС від 23.04.2008 № 2008/48/ЄС. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_b19](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_b19)

6. Димінська О. Ю. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг за законодавством України та ЄС. URL: [https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.univer.km.ua%2Fstatti%2Fdymynska\\_o.yu.osoblyvostizakhystu\\_prav\\_spozhyvachiv\\_turystychnykh\\_poslugh\\_za\\_zakonodavstvom\\_ukrayiny\\_ta\\_yes\\_10.pdf&psig=AOvVaw1Ny\\_sUyp3pT5c5hR60i06P&ust=1642715822375000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwjav9-55771AhWCqIsKHeapBPwQr4kDegUIARDeAQ](https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.univer.km.ua%2Fstatti%2Fdymynska_o.yu.osoblyvostizakhystu_prav_spozhyvachiv_turystychnykh_poslugh_za_zakonodavstvom_ukrayiny_ta_yes_10.pdf&psig=AOvVaw1Ny_sUyp3pT5c5hR60i06P&ust=1642715822375000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwjav9-55771AhWCqIsKHeapBPwQr4kDegUIARDeAQ)

7. Вишневецька С. В. Колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів за законодавством Європейського Союзу / С. В. Вишневецька, Х. В. Кметик // Форум права. – 2014. – № 4. – С. 43-47.

8. Каплюченко Т.В. «Товар», «послуга», «споживач» як основні складові понятійно- категоріального апарату дослідження правового регулювання споживчого ринку ЄС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. №13. том 2. С.39-42

9. Каменева З. В., Митяй Е. Д. Финансовые услуги в европейском и международном праве. Мониторинг правоприменения. 2015. №1 (14) .С.25-31

10. Некотенева М. В. Электронная коммерция и некоторые особенности защиты прав потребителей в соответствии с правом ЕС. Сравнительно -правовые исследование. 2019. №11(156).С.140-145

11. Шовкопляс Г.А. Європейський досвід та рекомендації щодо регулювання ринків фінансових послуг в Україні. URL: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjh6O\\_p2L71AhVyAhAIHVYFDk04RhAWegQICAB&url=http%3A%2F%2Fndipzir.org.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F05%2FTezy\\_Bolgaria\\_03.20%2FTezy\\_Bolgaria\\_03.20\\_32.pdf&usg=AOvVaw3\\_zS1UYPbmwTI8oTY83\\_3E](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjh6O_p2L71AhVyAhAIHVYFDk04RhAWegQICAB&url=http%3A%2F%2Fndipzir.org.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F05%2FTezy_Bolgaria_03.20%2FTezy_Bolgaria_03.20_32.pdf&usg=AOvVaw3_zS1UYPbmwTI8oTY83_3E)

## **Тема 6. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.**

**Методичні рекомендації:** В умовах розвитку сучасної правової держави одним із першочергових завдань є затвердження законності та правопорядку, підвищення правосвідомості громадян, реалізація споживачами своїх прав, а також їх захист у разі порушення. Одним з дієвих інструментів забезпечення законності та дотримання прав і свобод осіб виступає юридична відповідальність. Якщо ми говоримо про права та обов'язки споживачів та виробників товарів і послуг, які

виникають з споживчого договору, а саме їх порушення то має місце саме договірна цивільно-правова відповідальність, яка є самостійним видом юридичної відповідальності. Вивчаючи дану тему важливим є з'ясування форм відповідальності за порушення прав споживачів у ЄС, а також можливих підстав звільнення від такої відповідальності.

#### **Питання для підготовки:**

1. Підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів.
2. Нечесна комерційна практика та недобросовісна реклама, які заборонені у сфері захисту прав споживачів в ЄС.
3. Обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.
4. Форми відповідальності за порушення прав споживачів у праві ЄС.
5. Особливості відшкодування шкоди у справах про захист прав споживачів за законодавством ЄС.

#### **Завдання :**

1. Дослідити європейську судову практику щодо нечесної комерційної практики чи недобросовісної реклами як порушень прав споживачів.

**Задача №1.** Валентина придбала два квитки на концерт відомого співака по. На афіші жодної інформації про використання чи невикористання виконавцем музичних творів фонограм власного вокально-інструментального виконання не було. Вона запитала про це на касі. Їй відповіли, що співак не використовує фонограм. Такий варіант влаштував Валентину. Під час концерту з'ясувалося, що співак таки використовує фонограми. Валентина була засмучена, наступного дня вона звернулась до організаторів концерту з вимогою про повернення сплаченої суми. *Які способи захисту своїх прав може використати споживачка відповідно до законодавства ЄС?*

#### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Які підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів?
- 2) Назвіть обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.
- 3) Яка відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів передбачена ?
- 4) Назвіть форми цивільно-правової відповідальності за порушення прав споживачів.
- 5) Які основні умови відшкодування шкоди у справа про захист прав споживачів?

6) Назвіть характерні ознаки недобросовісної реклами.

7)Що таке нечесна комерційна практика?

### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL.[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_003#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text) (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. 304 с.

3. ДИРЕКТИВА № 2005/29/ЄС Європейського парламенту і Совета ЕС о недобросовестной коммерческой практике по отношению к потребителям на внутреннем рынке (Директива о недобросовестной коммерческой практике) URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_b43#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b43#Text)

4. Directive 2006/114/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 concerning misleading and comparative advertising (codified version). URL. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006L0114>

5. Дудорова К.Б. Проблеми відшкодування моральної шкоди завданої фізичній особі внаслідок порушення цивільно- правового договору. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.2015.№ 2. С.210-219.

6. Цибань А.А. До питання цивільно- правової відповідальності за невиконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Юридичний науковий електронний журнал. 2020.№ 9.С.97-100.

7. Ясюк Є.Последствие нарушения договорных обязательств государствами-членами Европейского Союза. URL. [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewj-4uulkrf1AhUS16QKHZ20DdwQFnoECAIQAQ&url=http%3A%2F%2Fela.kpi.ua%2Fbitstream%2F123456789%2F7622%2F1%2F13\\_yas.pdf&usg=AOvVaw3jZXcEh0nulcniQ1pW1D2G](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewj-4uulkrf1AhUS16QKHZ20DdwQFnoECAIQAQ&url=http%3A%2F%2Fela.kpi.ua%2Fbitstream%2F123456789%2F7622%2F1%2F13_yas.pdf&usg=AOvVaw3jZXcEh0nulcniQ1pW1D2G)

8. Nowag, J., & Tarkkila, L. (2020). How much effectiveness for the EU Damages Directive? On the EU Damages Directive and Contractual Clauses Hindering Antitrust Damages. Common Market Law Review.2020.57(2).P. 433-474

## **Тема 7. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту прав споживачів в ЄС .**

**Методичні рекомендації:** захист суб'єктивних прав у тій чи іншій формі є об'єктивною необхідністю, оскільки видаючи норми права і цим надаючи можливість виникнення на їх основі суб'єктивних прав та інтересів, ЄС передбачає і відповідні форму їх захисту. Форма захисту права вказує на те, хто здійснює право на захист, а спосіб – як той чи інший суб'єкт захисту це робить, за

допомогою яких засобів. Під формою захисту розуміється нормативно визначений порядок здійснення відповідних дій самими суб'єктами цивільного права або державними органами, які спрямовані на відновлення порушеної майнової або немайнової сфери законних інтересів та прав уповноваженої особи. Найбільш вдалим є поділ на юрисдикційні та неюрисдикційні форми захисту. У межах юрисдикційної форми захисту виділяють можливість захисту у загальному (судовому) чи спеціальному (адміністративному, нотаріальному) порядку. Неюрисдикційна форма захисту прав споживачів – це дії фізичних та юридичних осіб без звернення до державних чи інших уповноважених органів (самозахист). Самозахист є основною неюрисдикційною формою захисту суб'єктивного цивільного права і інтересу, які підлягають правовій охороні. Право на самозахист слід розглядати як можливість особи у разі порушення свого цивільного права або інтересу, цивільного права чи інтересу іншої особи, виникнення реальної загрози такого порушення застосувати доцільну та адекватну протидію, яка не заборонена законом і не суперечить моральним засадам суспільства та спрямована на попередження або припинення цього порушення чи ліквідацію його наслідків.

#### **Питання для підготовки:**

1. Способи захисту прав споживачів в ЄС.
2. Розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів (послуг).
3. Альтернативні способи вирішення спорів (АВС) у сфері захисту прав споживачів в ЄС.
4. Медіація як форма захисту прав споживачів в ЄС.
5. Захист прав споживачів в ЄС третейськими судами
6. Захист прав споживачів шляхом звернення до громадських організацій.

#### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Назвіть способи захисту прав споживачів в ЄС.
- 2) Назвіть інституції ЄС, які здійснюють захист прав споживача.
- 3) Які Вам відомі схеми АВС в ЄС?  
Які принципи передбачені для створення та діяльності інститутів альтернативного вирішення спорів??
- 4) Які громадські організації здійснюють захист прав споживачів в ЄС?

#### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters // Official Journal

of the European Union, L 136, 24.5.2008, p. 3–8. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/52/oj> (дата звернення: 25.04.2022).

2. Directive 2013/11/EU of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Directive on consumer ADR). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0011>

3. Regulation (EU) No 524/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on online dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Regulation on consumer ODR). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R0524>

4. Письменна О. П. Політика Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1856/Pusmenna.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 22.05.2022р.)

5. Подковенко Т., Фігун Н. Правове регулювання медіації у європейському праві. Актуальні проблеми правознавства. 2019. 4 (20). С.22-29.

6. Приступлюк В.Л. Процесуальні й колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів в праві Європейського союзу. *Альманах міжнародного права*. Випуск 8. С.39-46. URL: <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v8/7.pdf>

7. Семенова М.В. Альтернативне вирішення спорів у галузі туризму. *Право та інновації*. 2017. № 1 (17). С.57-62. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2017/04/Semenova17.pdf>

8. Степаненко Т. Європейські стандарти медіації в цивільно-правових спорах та їх упровадження в Польщі та Чехії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №3. С.131-135. URL: [http://lsej.org.ua/3\\_2021/34.pdf](http://lsej.org.ua/3_2021/34.pdf)

9. Яновицька Г.Б. Альтернативні способи врегулювання спорів за участю споживачів. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Том 30 (69) № 3 .С.58-62. URL: [https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3\\_2019/12.pdf](https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3_2019/12.pdf)

# ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.

## Тема 1. Правові основи захисту прав споживачів в ЄС.

**Методичні рекомендації:** У даній темі важливим є розгляд питання передумов виникнення консюмеризму в ЄС. Необхідно детально розглянути систему міжнародних організацій у справах захисту прав споживачів. Вивчаючи законодавство ЄС у сфері захисту прав споживачів, слід звертати увагу на його структуру та особливості застосування для врегулювання споживчих правовідносин.

### Питання для підготовки:

1. Поняття консюмеризму.
2. Передумови виникнення та розвиток руху про захист прав споживачів (консюмеризму) в ЄС.
3. Міжнародні організації ЄС у справах захисту прав споживачів.
4. Етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів в ЄС.
  - 4.1. Перша програма захисту прав споживачів
5. Нормативно- правове регулювання у сфері захисту прав споживачів в ЄС:
  - 5.1. Договір про заснування Європейського економічного співтовариства; (Договір про ЄС)
  - 5.2. Директиви ЄС у сфері захисту прав споживачів
  - 5.3. Регламенти ЄС у сфері захисту прав споживачів.
  - 5.4. Рішення, рекомендації та висновки ЄС у сфері захисту прав споживачів.

### Питання для самоконтролю:

- 1) Яким актом вперше було закріплено права споживачів в ЄС?
- 2) Які міжнародні організації у сфері захисту прав споживачів?
- 3) Які передумови виникнення консюмеризму в ЄС?
- 4) Назвіть основні акти ЄС у сфері захисту прав споживачів.

### Завдання:

1. Випишіть основні права споживачів, які були закріплені Програма і План дій в сфері захисту прав споживачів 1975р.
2. Вперше термін «споживач» було вжито в :
  - А) Єдиний Європейський акт 1986р.;
  - б) Маастріхтський договір;
  - в) Амстердамський договір 1197р.;
  - г) Ніщський договір 2001р.
3. Сформулюйте визначення права ЄС щодо захисту прав споживачів.

4. Дослідіть на основі таблиці хронологію становлення споживчої політики в ЄС.

**Перелік рекомендованої літератури:**

1. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р.  
[http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_903](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903)
2. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) від 25.03.1957 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_017#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text) (дата звернення 22.05.2022р.) Стаття 153
3. Громовенко К.В. Компетенція ЄС у сфері прав споживачів: історико-правовий аналіз. Південноукраїнський правничий часопис. 2015. №4. С. 146-150.
4. Бездітько М. Б. Історія виникнення руху захисту прав споживачів та міжнародний досвід. Матеріали 8 Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». Полтава, 2015. С. 40–41.
5. Бурліцька О.П. Сутність поняття та історичний розвиток конс'юмеризму. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 5. С. 49-52
6. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
7. Микієвич М. М., Яворська І. М. Правові форми та механізми захисту прав споживачів в рамках Європейського Союзу. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2017. №1(1). С. 42-46
8. Письменна О. П. Політика Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1856/Pusmenna.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 22.05.2022р.)
9. Право Європейського Союзу : [навч. посібн.] / [за заг. ред. Р. А. Петрова]. — [2-ге вид.]. К. : Істина, 2009. С. 376 с.
10. Ханік-Посполітак Р.Ю. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. URL: [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitak\\_Zakhyst\\_prav\\_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitak_Zakhyst_prav_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення 10.03.2022р.)
11. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. К., 2011. 230 с.
12. Mateusz Grochowski. European Consumer Law after the New Deal: A Tryptich. Yearbook of European Law, Vol. 39, No. 1 (2020), pp. 387–422.
13. 12. DOMINIKA BEZÁKOVÁ. THE CONSUMER RIGHTS DIRECTIVE AND ITS IMPLICATIONS FOR CONSUMER PROTECTION REGARDING



## **Тема 2. Інституційне забезпечення захисту прав споживачів в ЄС .**

**Методичні рекомендації:** при вивченні даної теми необхідно розглянути не тільки сучасну систему органів захисту прав споживачів в ЄС, а й зародження та еволюцію цієї системи органів захисту прав споживачів в Європейському Союзі.

### **Питання для підготовки:**

1. Система європейських інституцій захисту прав споживачів в ЄС.
2. Європейська комісія: структура та функції у сфері захисту прав споживачів.
3. Компетенція Європейського парламенту у сфері захисту прав споживачів.
4. Комітет з внутрішнього ринку та захисту прав споживачів.
5. Комітет з питань навколишнього середовища, громадського здоров'я та безпеки харчових продуктів.
6. Європейський комітет зі стандартизації: структура та організація роботи.
7. Європейське агентство з безпеки харчових продуктів.
8. Європейська мережа споживчих центрів (ECC-Net) та її значення для захисту прав споживачів в ЄС.
9. Громадські організації захисту прав споживачів в ЄС.

### **Завдання:**

**Завдання 1.** Підготуйте таблицю громадських організацій ЄС з визначенням мети їх діяльності та роком заснування.

**Завдання 2.** Визначте основні напрямки роботи Європейської організації споживачів.

**Завдання 3.** Узагальнення імплементації і впровадження державами-членами актів ЄС у сфері захисту прав споживачів **здійснює:**

- А) Європарламент;
- Б) Єврокомісія;
- В) Комітет з внутрішнього ринку та захисту прав споживачів;
- Г) Європейський Комітет зі стандартизації

### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Коли було створений перший орган у сфері захисту права споживачів в ЄС?
- 2) До компетенції яких органів ЄС належить захист прав споживачів?
- 3) Назвіть структуру Європейського Парламенту. Які комітети забезпечують політику у сфері захисту прав споживачів?
- 4) Назвіть функції Європейської комісії у сфері захисту прав споживачів.
- 5) Які є організації у сфері захисту прав споживачів в ЄС та які основні цілі їх діяльності ?
- 6) Назвіть функції організацій у сфері захисту прав споживачів.

### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) від 25.03.1957 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_017#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text) (дата звернення 22.05.2022р.) Стаття 153
2. Лиссабонський договір 13.12.2007 р. URL: <http://eulaw.ru/treaties/lisbon>
3. Ніццький договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними від 26.02.2001 р. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_096](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_096)
4. Бурбуля Р.В., Мовилян В.В. Анализ европейских структур, вовлеченних в програму защиты прав потребителей. SIENCE TIME. P.83-92 .
5. Микієвич М. М., Яворська І. М. Правові форми та механізми захисту прав споживачів в рамках Європейського Союзу. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2017. №1(1).С.42-46
6. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
7. Правове регулювання сфери захисту прав споживачів у Європейському Союзі та в Україні (комплексне порівняльно- правове дослідження). Кол.авторів Ісічко А., Мінін О. та ін. Київ. 2005. 656с.
8. Приступлюк ВЛ. Компетенція Європейського Союзу в галузі захисту прав споживачів. Право і суспільство. 2015. №4. С.58-62
9. Регламент N 2006/2004 Європейського Парламента и Совета ЕС о сотрудничестве между национальными органами власти по исполнению положений в области защиты прав потребителей (Регламент о сотрудничестве в области защиты прав потребителей) <http://parusconsultant.com/?doc=0879QF13D1&abz=DEF0S>

### **Тема 3. Правовий статус споживача в ЄС .**

**Методичні рекомендації:** вивчаючи дану тему, слід виходити із того, що особливий суб'єктний склад – це та ознака, яка дозволяє віднести той чи інший цивільно-правовий договір до типу споживчого. Мова, в першу чергу, йде про споживача. У літературі справедливо зазначається, що дефініція «споживач» не отримала єдиного формулювання у законодавстві ЄС. У праві ЄС термін «споживач» застосовується до особи, якій завдана шкода неякісним продуктом (товаром, послугою). Словник української мови визначає поняття «споживач» як «особу чи організацію, що використовує, споживає якусь продукцію», а «споживати» означає «використовувати, витрачати для задоволення яких-небудь потреб».

**Питання для підготовки:**

1. Поняття «споживач» у праві ЄС.
2. Поняття «споживче право» в ЄС.
3. Класифікація прав споживачів в ЄС.
4. Права та обов'язки споживачів за правом ЄС.
5. Право на достовірну, повну інформацію про товари та його захист.
6. Права споживачів на безпеку продукції.
7. Право на відмову від споживчого договору.
8. Гарантії захисту прав споживачів.

**Питання для самоконтролю:**

- 1) Наведіть дефініцію «споживач» за правом ЄС.
- 2) Які принципи споживчого права?
- 3) Які класифікаційні критерії прав споживачів?
- 4) Назвіть права споживача визначені у праві ЄС.
- 5) Які обов'язки споживача в ЄС?
- 6) Які права споживачів визнані Міжнародною організацією захисту прав споживачів?
- 7) Які складові права споживача на достовірну і повну інформацію?
- 8) Які складові права на безпеку продукції ?
- 9) Назвіть гарантії захисту прав споживачів.

**Перелік рекомендованої літератури:**

1. Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on consumer rights, amending Council Directive 93/13/EEC and Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 85/577/EEC and Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32011L0083>

2. Directive (EU) 2019/2161 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 amending Council Directive 93/13/EEC and Directives 98/6/EC,

2005/29/EC and 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council as regards the better enforcement and modernisation of Union consumer protection rules. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/2161/oj>

3. Саванець Л. М. Поняття споживача у законодавстві Європейського Союзу. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjj3teJ3b71AhWOUosKHSD4AU8QFnoECA0QAQ&url=http%3A%2F%2Fdspace.wunu.edu.ua%2Fbitstream%2F316497%2F14349%2F1%2F295-298.pdf&usq=AOvVaw1qNdb9cmcp4ISbtKwuW7gJ>

4. Каплюченко Т.В. «Товар», «послуга», «споживач» як основні складові понятійно- категоріального апарату дослідження правового регулювання споживчого ринку ЄС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. №13. том 2. С.39-42

5. Ханік- Посполітак Р.Ю. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. URL: [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitek\\_Zakhyst\\_prav\\_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitek_Zakhyst_prav_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення 10.03.2022р.)

6. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 .К., 2011. 230 с.

7. Черняк О.Ю. Класифікація прав споживача за законодавством України та Європейського Союзу .[Форум права](#). 2008. № 2. С. 458-464. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP\\_index](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index).

8. Черняк О.Ю. Право споживача на захист в контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу .[Університетські наукові записки](#). 2009. № 4. -С. 70-75. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap\\_2009\\_4\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_14).

9. Mária Džúrová. Consumer legal protection in the EU. SHS Web of Conferences 83, 01013 (2020)/ Current Problems of the Corporate Sector 2020. URL: [https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2020/11/shsconf\\_appsconf2020\\_01013.pdf](https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2020/11/shsconf_appsconf2020_01013.pdf)

10. Mateusz Grochowski. European Consumer Law after the New Deal: A Tryptich. Yearbook of European Law, Vol. 39, No. 1 (2020), pp. 387–422.

#### **Тема 4. Особливості захисту прав споживачів в ЄС за договорами купівлі-продажу .**

**Методичні рекомендації:** при вивченні даної теми необхідно, насамперед, виходити із того, що до основних джерел правового регулювання відносин у сфері захисту прав споживачів за договорами про передачу майна у власність в ЄС належать Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. Крім, розуміння прав та обов'язків сторін за договором купівлі-продажу, варто звернути увагу на правові наслідки невиконання чи неналежного виконання даного договору відповідно до законодавства ЄС.

#### **Питання для підготовки:**

1. Права споживачів при укладенні договору купівлі-продажу.
2. Обов'язки продавця за договором купівлі-продажу.
3. Вимоги до безпеки продукції в ЄС.
4. Вимоги до якості продукції в праві ЄС.
5. Несправедливі умови в договорах купівлі-продажу.
6. Правові наслідки передання товару неналежної якості.
7. Правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару.
8. Права споживача у Інтернет-торгівлі.
9. Права споживачів за дистанційними контрактами у праві ЄС.
10. Способи та засоби захисту прав споживачів за договором купівлі-продажу в ЄС.
11. Звільнення від відповідальності сторін за договором купівлі-продажу в ЄС.

### **Завдання:**

**Завдання.** Випишіть основні Директиви ЄС, які визначають вимоги до безпеки продукції.

**Задача 1.** Споживач на ринку в одному з торгових наметів придбав продукти харчування для дитини. Після того, як він приніс їх додому, він побачив, що продукти харчування не придатні до вживання, оскільки термін придатності давно закінчився. Громадянин наступного дня звернувся в торговий намет з проханням повернути йому гроші, оскільки товар неякісний. У проханні йому було відмовлено.

*Як може захистити свої права споживач у даній ситуації згідно європейського законодавства?*

**Завдання 2.** Дайте визначення дистанційного контракту та назвіть основні його ознаки.

**Задача 2.** У споживача внаслідок заводського браку загорівся телевізор. Згоріли деякі хатні речі. Чи можна відповідно до європейського законодавства пред'явити до заводу які-небудь вимоги, адже гарантійний строк закінчився?

**Задача 3.** Споживач замовив телевізор через інтернет-магазин. Через два тижні він отримав повідомлення від інтернет-магазину, що таких телевізорів немає в наявності, є кращі за якістю, але необхідно доплатити певну суму. *Які права і обов'язки інтернет-магазину? На що може розраховувати споживач?*

### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Які права споживача за договором купівлі-продажу передбачені у праві ЄС?
- 2) Які обов'язки продавця?
- 3) Які правові наслідки передання товару неналежної якості?

5) Які правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару?

6) Які права споживача у Інтернет-торгівлі?

7) Які способи захисту прав споживачів за договором купівлі- продажу у ЄС?

8) Назвіть підстави звільнення від відповідальності за договором купівлі- продажу.

### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL.[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_003#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text) (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Регламент (ЄС) No 593/2008 Европейського Парламенту та Ради «О праве, подлежащем применению к договорным обязательствам («Рим I»)). - [Электронный ресурс]: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_905](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_905).

3. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах" від 20 травня 1997 року. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_245#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text) (дата звернення 22.05.2022р.)

4. DIRECTIVE (EU) 2019/771 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/ECU .URL. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L\\_.2019.136.01.0028.01.ENG&toc=OJ:L:2019:136:T OC](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.136.01.0028.01.ENG&toc=OJ:L:2019:136:T OC)

5. DIRECTIVE (EU) 2019/770 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services. URL. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32019L0770>

6. Абросімов С. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі- продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. Art and Science 2021, Vol. 1.

7. Абросімов С. Поняття та зміст адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС у сфері купівлі- продажу. Університетські наукові записки. 2020. №3-4(75-76). С.217-225

8. Банасевич І.І. [Гармонізація приватно-правового законодавства у сфері захисту прав споживачів за дистанційними контрактами.](#) *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей.* 2019. Вип. 51. С.3-14.

9. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2021. – 408 с.

10. Саванец Л. М., Стахира А. М. Новые законодательные инструменты Европейского союза, касающиеся купли-продажи товаров и поставки цифрового контента // Правоведение. 2020. Т. 64, № 2. С. 222–244. <https://doi.org/10.21638/spbu25.2020.202>

11. Саванець Л. Права споживача у разі придбання товару неналежної якості за законодавством Європейського Союзу та України . *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1 (9). 2017. С.36-42

12. Хоменко М., Коробцова Н. Основні гарантії і механізми захисту прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №3. С.74-79

13. Arnoud Willems , Ines Willems, [Sidley Austin LLP](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true). Sale and Storage of Goods in the EU: Overview. *Country Q&A*. URL. [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (дата звернення 17.01.2022 р.)

14. Dragana Randelović, Samir Ljajić. Consumer protection in internet sales: Degree of harmonization with the European Union law. January 2017. [The European Journal of Applied Economics](https://www.researchgate.net/publication/321128449_Consumer_protection_in_internet_sales_Degree_of_harmonization_with_the_European_Union_law) 2017(142):1-18. DOI:10.5937/ejae14-12921. URL: [https://www.researchgate.net/publication/321128449\\_Consumer\\_protection\\_in\\_internet\\_sales\\_Degree\\_of\\_harmonization\\_with\\_the\\_European\\_Union\\_law](https://www.researchgate.net/publication/321128449_Consumer_protection_in_internet_sales_Degree_of_harmonization_with_the_European_Union_law)

## **Тема 5. Реалізація прав споживачів в ЄС за договорами про надання послуг**

**Методичні рекомендації:** При вивченні даної теми слід звернути особливу увагу на розуміння поняття «послуга», її основних ознак згідно Директив та Конвенцій, а також згідно судової практики визначити загальноприйнятну класифікацію послуг у ЄС. Крім того, потрібно детально ознайомитися з Директивами ЄС, які пов'язані із захистом прав споживачів та особливістю надання певних послуг, зокрема перевезення, страхових, фінансових, кредитування, тощо.

### **Питання для підготовки:**

1. Поняття послуги та їх класифікація у праві ЄС.
2. Договір про надання послуг: предмет, сторони та істотні умови.
3. Права споживачів при укладенні договорів про надання послуг в ЄС.
4. Особливості захисту прав споживачів фінансових послуг.
5. Права та обов'язки споживача при отриманні споживчого кредиту.
6. Захист прав споживачів транспортних послуг.
7. Захист прав споживачів туристичних послуг.
8. Захист прав споживачів за договором про надання готельних послуг.
9. Захист прав споживачів комунальних послуг.
10. Захист прав споживачів послуг у сфері Інтернету та телекомунікацій у ЄС.
11. Захист прав споживачів страхових послуг.

### **Завдання:**

**Задача 1.** Споживач взяв кредит на придбання автомобіля. Проте через 5 днів у нього змінилися життєві обставини і він вирішив не брати кредит. Споживач звернувся до кредитної установи з вимогою відкликати свою згоду на укладання кредиту. Банк йому відмовив.

*Вирішіть спір згідно законодавства ЄС.*

**Задача 2.** Провайдер, який обслуговував кілька будинків, раптово припинив свою роботу та вимагає від споживачів своїх послуг оплату за останній період. Деякі споживачі вирішили не сплачувати гроші за надані послуги. Чи мали вони рацію?

*Які права мають споживачів інформаційних та телекомунікаційних послуг відповідно до права ЄС? Вирішіть спір.*

**Завдання 1 .** *Визначіть поняття та правову природу платіжних послуг у праві ЄС.*

**Завдання 2.** Окресліть види страхових послуг та права споживачів у сфері страхування відповідно до Директиви 2009/138 / ЄС «Про започаткування та здійснення бізнесу в області страхування і перестраховання».

### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Які загальні права споживачів за договорами про надання послуг передбачені законодавством ЄС?
- 2) Які особливості захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС?
- 3) Які спеціальні права споживача фінансових послуг передбачені законодавством ЄС?
- 4) Які особливості у сфері захисту прав споживачів встановлює законодавство ЄС у сфері споживчого кредитування?
- 5) Які спеціальні права споживача транспортних послуг передбачені відповідно до права ЄС?
- 6) Які спеціальні права споживача туристичних послуг?
- 7) Які спеціальні права споживача комунальних послуг?

### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. ДИРЕКТИВА 2006/123/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 12 грудня 2006 року про послуги на внутрішньому ринку. URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_906#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_906#Text) (дата звернення 19.01.22р.)
2. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про деякі правові аспекти інформаційних послуг зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку" від 08.06.2000 року URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_224#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text)



3. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах" від 20 травня 1997 року URL. [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_245#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text)

4. Директива 93/13/ЄЕС Європейського парламенту та Ради [Щодо несправедливих умов споживчих договорів](#) від 5 квітня 1993 року .URL.

5. Директива № 2008/48/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС про договори споживчого кредитування і відміну Директиви Ради ЄС 87/102 / ЄЕС від 23.04.2008 № 2008/48/ЄС. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_b19](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_b19)

6. Димінська О. Ю. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг за законодавством України та ЄС. URL. [https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.univer.km.ua%2Fstatti%2Fdyminska\\_o.yu\\_osoblyvostizakhystu\\_prav\\_spozhyvachiv\\_turystychnykh\\_poslugh\\_zakonodavstvom\\_ukrayiny\\_ta\\_yes\\_10.pdf&psig=AOvVaw1Ny\\_sUyp3pT5c5hR60i06P&ust=1642715822375000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwjav9-55771AhWCqIsKHeapBPwQr4kDegUIARDeAQ](https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.univer.km.ua%2Fstatti%2Fdyminska_o.yu_osoblyvostizakhystu_prav_spozhyvachiv_turystychnykh_poslugh_zakonodavstvom_ukrayiny_ta_yes_10.pdf&psig=AOvVaw1Ny_sUyp3pT5c5hR60i06P&ust=1642715822375000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwjav9-55771AhWCqIsKHeapBPwQr4kDegUIARDeAQ)

7. Вишневецька С. В. Колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів за законодавством Європейського Союзу / С. В. Вишневецька, Х. В. Кметик // Форум права. – 2014. – № 4. – С. 43-47.

8. Каплюченко Т.В. «Товар», «послуга», «споживач» як основні складові понятійно- категоріального апарату дослідження правового регулювання споживчого ринку ЄС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. №13. том 2. С.39-42

9. Каменева З. В., Митяй Е. Д. Финансовые услуги в европейском и международном праве. Мониторинг правоприменения. 2015. №1 (14) .С.25-31

10. Некотенева М. В. Электронная коммерция и некоторые особенности защиты прав потребителей в соответствии с правом ЕС. Сравнительно -правовые исследование. 2019. №11(156).С.140-145

11. Шовкопляс Г.А. Європейський досвід та рекомендації щодо регулювання ринків фінансових послуг в Україні. URL. [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjh6O\\_p2L71AhVyAhAIHVYFDk04RhAWegQIChAB&url=http%3A%2F%2Fndipzir.org.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F05%2FTezy\\_Bolgaria\\_03.20%2FTezy\\_Bolgaria\\_03.20\\_32.pdf&usg=AOvVaw3\\_zS1UYPbmwTI8oTY83\\_3E](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjh6O_p2L71AhVyAhAIHVYFDk04RhAWegQIChAB&url=http%3A%2F%2Fndipzir.org.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F05%2FTezy_Bolgaria_03.20%2FTezy_Bolgaria_03.20_32.pdf&usg=AOvVaw3_zS1UYPbmwTI8oTY83_3E)

## **Тема 6. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів в ЄС.**

**Методичні рекомендації:** В умовах розвитку сучасної правової держави одним із першочергових завдань є затвердження законності та правопорядку, підвищення

правосвідомості громадян, реалізація споживачами своїх прав, а також їх захист у разі порушення. Одним з дієвих інструментів забезпечення законності та дотримання прав і свобод осіб виступає юридична відповідальність. Якщо ми говоримо про права та обов'язки споживачів та виробників товарів і послуг, які виникають з споживчого договору, а саме їх порушення то має місце саме договірна цивільно-правова відповідальність, яка є самостійним видом юридичної відповідальності. Вивчаючи дану тему важливим є з'ясування форм відповідальності за порушення прав споживачів у ЄС, а також можливих підстав звільнення від такої відповідальності.

#### **Питання для підготовки:**

1. Підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів.
2. Нечесна комерційна практика у сфері захисту прав споживачів в ЄС
3. Недобросовісна реклама: поняття та правові наслідки.
4. Концепція «відповідальності за ризик» у праві ЄС.
5. Обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.
6. Форми відповідальності за порушення прав споживачів у праві ЄС.
7. Особливості відшкодування шкоди у справах про захист прав споживачів за законодавством ЄС.
8. Особливості відшкодування моральної шкоди у справах про захист прав споживачів за законодавством ЄС.

#### **Завдання :**

1. Дослідити європейську судову практику щодо нечесної комерційної практики чи недобросовісної реклами як порушень прав споживачів.

**Задача №1.** Споживачка придбала мобільний телефон, який поламався через два тижні. Магазин змінив його на інший, але інший телефон через місяць також поламався. Вона звернулася до магазину з вимогою про повернення сплаченої суми, але магазин запропонував їй знову інший телефон. *Які способи захисту може реалізувати споживачка відповідно до права ЄС ?*

**Задача 2.** Споживач взяв кредит для купівлі автомобіля, але через чотири місяці в його сім'ї сталися непередбачені витрати і він не зміг вчасно сплатити частину кредиту, затримавши виплату більш ніж на місяць. Він отримав від кредитної установи повідомлення з вимогою про повернення кредиту. Споживач позичив необхідну суму і через два тижні сплатив необхідну частину кредиту, але кредитна установа вимагала повернення всього кредиту, мотивуючи тим, що борг був погашений тільки через два тижні. Хто правий у цій ситуації?

**Задача 3.** Споживач К. придбав квартиру у забудовника. Гарантійний строк забудовник не встановив. Через чотири роки на стелі почала відпадати штукатурка, а паркет порозсихався і з'явилися щілини. К. звернувся до забудовника з вимогою про усунення недоліків, але йому відмовили, мотивуючи тим, що минуло більше двох років і тепер він повинен робити ремонт за власний рахунок. *Чи має право споживач на відшкодування згідно європейського законодавства?*

**Задача 4.** С. придбала путівку на відпочинок у тризірковий готель. Приїхала в готель, де з'ясувалось, що тризіркових номерів немає, а є тільки п'ятизіркові. Її попросили доплатити. *Які права має споживачка?*

#### **Питання для самоконтролю:**

1) Які підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів?

2) Назвіть обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.

3) Яка відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів передбачена ?

4) Назвіть форми цивільно-правової відповідальності за порушення прав споживачів.

5) Які основні умови відшкодування шкоди у справа про захист прав споживачів?

6) Назвіть характерні ознаки недобросовісної реклами.

7)Що таке нечесна комерційна практика?

#### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL.[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_003#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text) (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. 304 с.

3. ДИРЕКТИВА № 2005/29/ЄС  
Європейського парламенту и Совета ЕС  
о недобросовестной коммерческой практике по отношению к потребителям на внутреннем рынке (Директива о недобросовестной коммерческой практике) URL.  
[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_b43#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b43#Text)

4. Directive 2006/114/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 concerning misleading and comparative advertising (codified version). URL.  
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006L0114>

5. Дудорова К.Б. Проблеми відшкодування моральної шкоди завданої фізичній особі внаслідок порушення цивільно- правового договору. Вісник

Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.2015.№ 2. С.210-219.

6. Цибань А.А. До питання цивільно- правової відповідальності за невиконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Юридичний науковий електронний журнал. 2020.№ 9.С.97-100.

7. Ясюк Є.Последствие нарушения договорных обязательств государствами-членами Европейского Союза. URL. [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewj-4uulkrf1AhUS16QKHZ20DdwQFnoECAIQAAQ&url=http%3A%2F%2Fela.kpi.ua%2Fbitstream%2F123456789%2F7622%2F1%2F13\\_yas.pdf&usg=AOvVaw3jZXcEh0nulcniQ1pW1D2G](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewj-4uulkrf1AhUS16QKHZ20DdwQFnoECAIQAAQ&url=http%3A%2F%2Fela.kpi.ua%2Fbitstream%2F123456789%2F7622%2F1%2F13_yas.pdf&usg=AOvVaw3jZXcEh0nulcniQ1pW1D2G)

8. Nowag, J., & Tarkkila, L. (2020). How much effectiveness for the EU Damages Directive? On the EU Damages Directive and Contractual Clauses Hindering Antitrust Damages. Common Market Law Review.2020.57(2).P. 433-474

## **Тема 7. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту прав споживачів в ЄС.**

**Методичні рекомендації:** захист суб'єктивних прав у тій чи іншій формі є об'єктивною необхідністю, оскільки видаючи норми права і цим надаючи можливість виникнення на їх основі суб'єктивних прав та інтересів, ЄС передбачає і відповідні форму їх захисту. Форма захисту права вказує на те, хто здійснює право на захист, а спосіб – як той чи інший суб'єкт захисту це робить, за допомогою яких засобів. Під формою захисту розуміється нормативно визначений порядок здійснення відповідних дій самими суб'єктами цивільного права або державними органами, які спрямовані на відновлення порушеної майнової або немайнової сфери законних інтересів та прав управомоченої особи. Найбільш вдалим є поділ на юрисдикційні та неюрисдикційні форми захисту. У межах юрисдикційної форми захисту виділяють можливість захисту у загальному (судовому) чи спеціальному (адміністративному, нотаріальному) порядку. Неюрисдикційна форма захисту прав споживачів – це дії фізичних та юридичних осіб без звернення до державних чи інших уповноважених органів (самозахист). Самозахист є основною неюрисдикційною формою захисту суб'єктивного цивільного права і інтересу, які підлягають правовій охороні. Право на самозахист слід розглядати як можливість особи у разі порушення свого цивільного права або інтересу, цивільного права чи інтересу іншої особи, виникнення реальної загрози такого порушення застосувати доцільну та адекватну протидію, яка не заборонена законом і не суперечить моральним засадам суспільства та спрямована на попередження або припинення цього порушення чи ліквідацію його наслідків.

### **Питання для підготовки:**

1. Поняття «захист» та підстави його виникнення у праві ЄС.

2. Способи захисту прав споживачів в ЄС.
3. Форми захисту прав споживачів.
4. Судовий захист прав споживачів в ЄС.
5. Альтернативні способи вирішення спорів (АВС) у сфері захисту прав споживачів в ЄС:
  - 5.1. Медіація як форма захисту прав споживачів в ЄС.
  - 5.2. Розгляд справ про захист прав споживачів третейськими судами.
6. Захист прав споживачів шляхом звернення до громадських організацій.
7. Європейське бюро споживачів.
8. Мережа європейських споживчих центрів (European Consumer Center Network).

#### **Питання для самоконтролю:**

- 1) Назвіть способи захисту прав споживачів в ЄС.
- 2) Назвіть інституції ЄС, які здійснюють захист прав споживача.
- 3) Які Вам відомі схеми АВС в ЄС?
- 4) Які принципи передбачені для створення та діяльності інститутів альтернативного вирішення спорів??
- 5) Які громадські організації здійснюють захист прав споживачів в ЄС?

#### **Завдання :**

**Завдання 1.** Наведіть ознаки нечесної комерційної практики у сфері захисту споживачів, заборонені правом ЄС.

**Завдання 2.** Охарактеризуйте особливості функціонування Інституту альтернативного вирішення (АВС) спорів щодо захисту прав споживачів в одній із країн членів ЄС?

**Завдання 3.** Підготуйте таблицю громадських організації захисту прав споживачів в ЄС з виокремленням їх компетенції.

#### **Перелік рекомендованої літератури:**

1. Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters // Official Journal of the European Union, L 136, 24.5.2008, p. 3–8. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/52/oj> (дата звернення: 25.04.2022).

2. Directive 2013/11/EU of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Directive on consumer ADR). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0011>

3. Regulation (EU) No 524/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on online dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Regulation on consumer

ODR). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R0524>

4. Письменна О. П. Політика Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів. URL:

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1856/Pusmenna.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 22.05.2022р.)

5. Подковенко Т., Фігун Н. Правове регулювання медіації у європейському праві. Актуальні проблеми правознавства. 2019. 4 (20). С.22-29.

6. Приступлюк В.Л. Процесуальні й колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів в праві Європейського союзу. *Альманах міжнародного права*. Випуск 8. С.39-46. URL: <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v8/7.pdf>

7. Семенова М.В. Альтернативне вирішення спорів у галузі туризму. *Право та інновації*. 2017. № 1 (17). С.57-62. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2017/04/Semenova17.pdf>

8. Степаненко Т. Європейські стандарти медіації в цивільно-правових спорах та їх упровадження в Польщі та Чехії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №3. С.131-135. URL: [http://lsey.org.ua/3\\_2021/34.pdf](http://lsey.org.ua/3_2021/34.pdf)

9. Яновицька Г.Б. Альтернативні способи врегулювання спорів за участю споживачів. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Том 30 (69) № 3 .С.58-62. URL: [https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3\\_2019/12.pdf](https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3_2019/12.pdf)